

אך לא במקום של ספק, שמא איסורא דאורייתא ממש קעביד [רש"י].

ואם כן, חוזרת הקושיה: רישא שחששנו בה למיעוט על כרחך רבי מאיר היא, ואילו סיפא שלא חוששים בה למיעוט, רבנן היא.

נמצא שרישא היא רבי מאיר, ואילו סיפא היא רבנן?!?

ומשנינן: **אלא, אמר רבא:**

ק"ט-ב

רישא דמתניתין, שמדובר בה באשה שהלכו בעלה וצרתה למדינת הים, והוחזקה בשעת יציאה שאין לו בנים, יש לה חזקה שהיא נופלת לייבוּם.

וכנגד החזקה הזאת יש לנו רובא, דרוב נשים מתעברות ויולדות, ומסתמא ילדה צרתה, ונפטרה מיבום, ומותרת לשוק.

וכשיש חזקה כנגד רוב, החזקה לא עדיף כוחה כי רובא, אלא אדרבה, רוב עדיף.⁽¹¹⁾ דרובא וחזקה, רובא עדיף [קידושין פ'].

וכאן, הרוב מתירה לשוק, והיינו צריכים

לאוסרה כי שמא יש לה יבם, ותפגע באיסור — כיון דהאיסור לשוק אינו אלא איסור לאו, "לא תהיה אשת המת החוצה לאיש זר" [דברים כ"ה] לא חששו לו חכמים שמא נתעברה⁽⁸⁹⁾ חמותה, ומעמידים את האשה בחזקת⁽¹⁰⁾ היתרה לשוק.

אמר רבא פירכא על תירוץ רב נחמן

מבדי, הרי, הא, איסור אשת אח, הוא איסורא דאורייתא.

והא, איסור יבמה לשוק איסורא דאורייתא.

מה לי ספק פגעה באיסור כרת, מה לי ספק פגעה באיסור לאו?

והרי כמו שבספק איסור כרת אתה חושש להתירה ליבם, כך בספק איסור לאו יש לחשוש ולהמנע מלהתירה לשוק, ולא להעמידה על חזקת היתרה.

ודוקא בהרחקות שאוסרים רבנן דבר המותר מן התורה כדי שלא יפגעו באיסור, שם שייך לחלק משום שכרת הוא יותר חמור, ולכן עשו לו חכמים הרחקה, אבל ללאו לא עשו הרחקה.

10. כך פירש רש"י. וביאר הריטב"א דרב נחמן אית ליה תירוץא דלעיל, דטעמא דסיפא דלא חישינן למיעוט לר"מ הוא כיון דהוה במקום חזקה.

אלא הוקשה לו מרישא [כקושיית הגמרא], ותירץ דבמקום כרת לא אזיל ר"מ בתר חזקה. ודוקא בסיפא, דהוה איסור, לאו אזיל בתר חזקה.

ועי"ש שהביא שיש שגרסו "אלא אמר רב נחמן". ולדבריהם לית ליה לרב נחמן פירוקא דלעיל. ודחה גירסא זו.

11. בתוס' [ד"ה וחזקה] הקשו דהוי מצי למימר

כמו הרוב, להתירה לשוק, אבל ברישא, שהחזקה להתירה ליבום עומדת כנגד הרוב דיולדות, ואוסרה ליבום [ורובא וחזקה רובא עדיף]. ואם כן יש לחלק ולומר שבזה לא מוקים רבי מאיר אחזקה, כתבו התוס' [בד"ה רישא] שבהוה אמינא של הגמרא היו רוב ומיעוט שוים. וכיון שמועילה לרבי מאיר חזקה בהדי רוב בסיפא, הוא הדין ברישא היתה צריכה להועיל החזקה בהדי המיעוט [לפי הסבר הקרן אורח]

9א. וילדה זכר דהוה מיעוט. וטעמא דאזלינן בתר חזקה וע"ע הערה הבאה